Informatie over regelgeving en verzekeringen

Oktober 2014

Zicht op drones

VERBOND VAN VERZEKERAARS

Waarom deze brochure?

Het gebruik van drones neemt snel toe. Brandweer en politie zetten drones bijvoorbeeld in voor inspectie en toezicht. En verzekeraars gebruiken het luchtvaartuig voor schadetaxaties na een brand of storm, denk aan glasschade aan een groot kassencomplex. Door die schade van bovenaf in beeld te brengen, krijgen zij een compleet beeld van de schade, zonder mogelijk bewijsmateriaal te verplaatsen of te beschadigen. Ook steeds meer particulieren kopen een drone. Maar toename van gebruik levert ook vragen op. Welke regels zijn er? En wat als een drone 'neerstort' en schade veroorzaakt?

Het Verbond van Verzekeraars krijgt regelmatig dit soort vragen. Van verzekeraars, maar ook van bedrijven die met een drone willen werken en particulieren die hobbymatig met een drone vliegen. In deze brochure daarom de belangrijkste antwoorden op een rij. De hoofdpunten:

- Bij de regels wordt onderscheid gemaakt tussen beroepsmatig en recreatief gebruik.
- Voor beroepsmatig gebruik gelden strenge regels.
- Bij beroepsmatig gebruik is het verplicht een vergunning aan te vragen en een speciale verzekering af te sluiten.
- Schade veroorzaakt tijdens particulier gebruik is mogelijk gedekt onder de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren.
- Vliegen met een drone boven bebouwing is nooit toegestaan.

VerzekeraarsVersterken

Deze brochure is ontwikkeld onder de vlag van het programma VerzekeraarsVersterken. Binnen dit programma houdt het Verbond zich bezig met trends en ontwikkelingen die op de sector afkomen. Door leden hierop te attenderen en er met elkaar over van gedachten te wisselen, kan de sector zich voorbereiden op bedreigingen en inspelen op kansen. Dat versterkt de bedrijfseconomische positie van verzekeraars.

Drones. Wat zijn het precies?

Een drone is een onbemand luchtvaartuig dat op afstand wordt bestuurd. De bestuurder is vaak in de buurt van de drone, maar het is ook mogelijk dat deze zich op duizenden kilometers afstand bevindt. Ook bestaan er drones die geen bestuurder nodig hebben, maar die volgens een geprogrammeerde opdracht handelen. Een drone kan verschillende namen hebben, zoals UAV (Unmanned Aerial Vehicle) of RPAS (Remotely Piloted Aircraft Systems), MAV (Micro Air vehicle), AAR (Autonomous Aerial Robotics), SUAS (Small Unmanned Aircraft System), microcopter, mini UAV of small UAV, rotor-UAV of RUAV. In dit stuk zal gesproken worden van ‘drones’.

De regels voor gebruik

Bij de regels voor het gebruik van drones wordt een onderscheid gemaakt tussen recreatief gebruik en beroepsmatig gebruik.

1. Recreatief gebruik

Recreatief gebruik van een drone valt onder de Regeling modelvliegen. In deze wettelijke regeling staan de regels voor het recreatief gebruik van modelvliegtuigen. Een modelvliegtuig is een onbemand luchtvaartuig dat wordt gebruikt voor een recreatief doel, zonder baat en niet tegen vergoeding. De regeling gebruikt als definitie: ‘een luchtvaartuig van geringe afmeting, waarvan de totale startmassa niet meer dan 25 kilogram bedraagt’. Enkele regels:

- Er moet voortdurend goed zicht zijn op het modelvliegtuig.
- De bestuurder neemt maatregelen om botsing te voorkomen en geeft voorrang aan ieder luchtvoertuigen dat geen modelvliegtuig is.
- Voor een vlucht hoeft geen vliegplan te worden ingediend.

Lees alle regels in de regeling. Naast deze regeling kunnen er regels van gemeente of provincie gelden.

2. Beroepsmatig gebruik

Voor veel (nieuwe) luchtvaartwetgeving is tegenwoordig de Europese Commissie verantwoordelijk, maar er zijn uitzonderdingen. Een daarvan gaat over onbemande luchtvaartuigen met een startmassa van minder dan 150 kg. Daarvoor zijn de nationale overheden verantwoordelijk. In Nederland zijn dat de ministeries van Infrastructuur & Milieu en Defensie. Voor deze categorie gelden de standaardregels die ook voor bemande luchtvaart gelden. Hierop is de Wet Luchtvaart van toepassing. Belangrijkste punt uit deze wet: commercieel vliegen is verboden tenzij er ontheffing verleend is door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Lees meer over ontheffingen en de regels hiervoor.

Vergunning

Voor beroepsmatig gebruik van een drone is dus een vergunning van ILT vereist. ILT geeft pas een vergunning als aan bepaalde eisen wordt voldaan. Te denken valt aan de opleiding van de piloot, technische eisen aan de drone, het voorhanden hebben van noodscenario’s en een verplichte verzekering voor schade aan lucht en derden. Volgens de Europese verordening 785/2004 waarin de verzekeringseisen van luchtvervoerders en exploitanten van luchtvaartuigen geregeld wordt, moet de minimaal verzekerde som van de drone € 750.000 zijn. De hoogte van de minimaal verzekerde som is afhankelijk van het gewicht van het luchtvaartuig. Hoe zwaarder het luchtvaartuig, hoe hoger de verzekerde som.

Verder is er nog verschil in het type vergunning. Er zijn twee soorten:

- Een projectontheffing. Met deze ontheffing mag alleen een specifiek beschreven project worden uitgevoerd.
- Een bedrijfsontheffing. Deze ontheffing is maximaal één jaar geldig. Voordat een bedrijfsontheffing wordt verleend, moet een bedrijf eerst een aantal maal met succes een projectontheffing hebben gehad.

Een drone meteen inzetten?
Een vergunning is in principe geldig vanaf de dag na plaatsing in de Staatscourant. De gebruiker kan daar echter niet altijd op wachten. Bij een brand of ongeluk kan het belangrijk zijn om snel een drone in te zetten om de situatie te inspecteren. In geval van spoed is het daarom ook mogelijk een eerdere vergunning te krijgen via de ILT, de vergunning gaat dan per direct of de volgende dag in.

Toch is er dan nog iets anders waar de gebruiker rekening mee moet houden. Zo geldt voor de bestuurder van de drone ook een informatieplicht aan derden. Dat houdt in dat hij iedere vlucht vijf dagen van tevoren moet melden bij de luchtverkeersleiding van Schiphol of de militaire verkeersleiding. Dit wordt een NOTAM (Notice To Airmen) genoemd. Deze NOTAM wordt opgenomen in een register, zodat iedereen die gaat vliegen kan zien wie en/of wat er in de lucht is, en waar. Door het toenemend bedrijfsmatige gebruik van drones is het hanteren van deze NOTAM vaak belemmerend. De brandweer maar ook verzekeraars zouden er bijvoorbeeld baat bij hebben snel een drone te kunnen inzetten om een brand te bestuderen. Dit kan nu nog niet. De ILT heeft echter wel aangegeven dat de termijn voor deze NOTAM momenteel ter discussie staat.

Vliegen boven bebouwing
Zowel bij particulier als bedrijfsmatig gebruik van een drone is het niet toegestaan om boven bebouwing te vliegen. Wel is hiervoor aanvullende Europese regelgeving in de maak. Het is de bedoeling om wel drones boven bebouwing toe te staan als deze drones gecertificeerd zijn en aan bepaalde veiligheidseisen voldoen. De ILT werkt dat nu verder uit, maar verwacht wordt dat het nog meer dan vijf jaar duurt voordat hierover internationaal een en ander is vastgelegd.

Voorlopig is het vliegen met drones boven bebouwing dan ook niet toegestaan. Voor bedrijven is dat vaak duidelijk. Voor particulieren is dit anders. Zij hoeven namelijk geen NOTAM aan te vragen, en zijn zich er ook niet van bewust dat zij zich moeten houden aan hetgeen is neergelegd in de Regeling Modelvliegen. Hierdoor wordt er recreatief wel boven bebouwing gevlogen, met alle mogelijke gevolgen van dien.

Verzekeringsaspecten

Net als bij de regelgeving voor drones, zijn ook de verzekeringsaspecten voor gebruik van drones verschillend voor recreatief en bedrijfsmatig gebruik. In beide gevallen is het echter verstandig goed uit te zoeken of een verzekering eventuele schade door gebruik van een drone dekt. Dat is namelijk niet vanzelfsprekend op iedere polis.

1. Recreatief gebruik
Bij recreatief gebruik is het mogelijk dat de aansprakelijkheid (schade aan derden) valt onder de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP) van de eigenaar van de drone. Deze dekt veelal schade met of door een modelvliegtuig met een maximaal gewicht van 20 of 25 kg. Dit laatste hangt af van de polis. Iedereen die hobbymatig met een drone gaat vliegen, doet er verstandig aan eerst uit te zoeken of de verzekering dekking biedt voor door de drone veroorzaakte schade.

2. Beroepsmatig gebruik

Aansprakelijkheid voor schade aan derden door luchtvaartuigen (en dus ook schade door drones) is niet standaard gedekt op een aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven (AVB). Dekking hiervoor is te verkrijgen op een aparte verzekering. Bedrijven moeten die verzekering vaak verplicht afsluiten: zij krijgen pas een vergunning als ze een verzekering hebben afgesloten.

Indien een particulier of bedrijf een ander bedrijf inhuurt dat een drone gebruikt, is het belangrijk goed te controleren of dat bedrijf de verzekering goed geregeld heeft. Eventuele schade zal niet zijn gedekt op de verzekering van de particulier of het bedrijf dat het bedrijf met de drone heeft ingehuurd.

Meer weten?

Deze brochure geeft een inkijkje in de regelgeving en verzekeringsaspecten omtrent gebruik van drones. Kijk voor de volledige regelgeving op de website van de rijksoverheid of Inspectie voor Leefomgeving en Transport. Bij vragen of twijfel over verzekeringsdekking: neem contact op met uw verzekeraar of adviseur. Zo bent u er zeker van dat eventuele schade gedekt wordt.